

PAPER

BO‘LAJAK MUSIQA O‘QITUVCHILARINING USLUBIY KOMPETENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI

Umarqulova Xurshidaxon Alisher qizi^{1,*}

¹Qo‘qon davlat universiteti, Musiqa ta’limi va san’at mutaxassisligi magistr talabasi

* umarqulova354@gmail.com

Abstract

Bo‘lajak musiqa o‘qituvchilarini tayyorlashda ijro mahorati yoki nazariy bilimlardan tashqari musiqa ta’limi jarayonlarini loyihalash, amalga oshirish va tanqidiy takomillashtirishning yaxlit qobiliyatini qamrab oluvchi murakkab uslubiy kompetentsiyani tarbiyalash zarur. Ushbu maqolada ta’kidlanishicha, ushbu muhim kompetentsiyaning rivojlanishi o‘qituvchilarni tayyorlashning an’anaviy modellarida ilgari erishib bo‘lmaydigan tajribaviy, tahliliy va aks ettiruvchi imkoniyatlarni ta’minlaydigan zamonaviy texnologiyalarning strategik integratsiyasi orqali chuqur yaxshilanadi. Diskurs texnologik vositalar spektrini va ularning o‘ziga xos pedagogik qo‘llanilishini o‘rganadi, video tahlil dasturini amaliyotni o‘rgatish bo‘yicha aks ettiruvchi va analitik nuqtai nazarni rivojlantirish uchun muhim vosita sifatida joylashtiradi. Bundan tashqari, u xavf-xatarsiz kontekstlarda oldindan rejalashtirish va uslubiy qarorlar qabul qilishni rivojlantirishda simulyatsiya muhitlarining rolini o‘rganadi. Tahlil o‘quvchilarni individual qo‘llab-quvvatlash uchun diagnostika va o‘qitish ko‘nikmalarini oshirish vositasi sifatida Digital Audio Workstations (DAWs) va mobil ilovalarga taalluqlidir, onlayn platformalar va professional ta’lim hamjamiyatlari hamkorlikda so‘rov va tanqidiy resurslarni baholashni rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Va nihoyat, maqolada ta’limni boshqarish tizimlari va raqamli portfellar rivojlanish yo‘nalishini shakllantirish va izchil professional identifikatsiyani sintez qilish uchun asosiy texnologiyalar sifatida ko‘rib chiqiladi. Asosiy tezis shundan iboratki, bu texnologiyalar pedagogik jihatdan o‘rnatilgan bo‘lsa, metodik ta’limni nazariy abstraksiyadan dinamik, aks ettiruvchi va amaliyotga yo‘naltirilgan jarayonga aylantiradi va shu bilan bo‘lajak o‘qituvchilarni zamonaviy musiqa sinfining murakkabliklarida harakat qilish uchun zarur bo‘lgan moslashuvchanlik va tanqidiy qobiliyat bilan jihozlaydi.

Key words: uslubiy kompetentsiya, musiqa o‘qituvchisi ta’limi, ta’lim texnologiyasi, video tahlil, o‘qitish simulyatsiyasi, raqamli portfolio.

Kirish

Bo'lajak musiqa o'qituvchilarini tayyorlash badiiy mahorat, pedagogik nazariya va amaliy qo'llash chorrahasida joylashgan murakkab pedagogik faoliyatni ifodalaydi. Ushbu tayyorgarlikning o'zagi uslubiy kompetentsiyani rivojlantirishdan iborat bo'lib, u ko'p qirrali tuzilma bo'lib, u o'qitish texnikasi haqidagi bilimlarni to'plashdan ustun turadi. U musiqa ta'limi jarayonini loyihalash, amalga oshirish, tahlil qilish va takomillashtirish, mavzuni, pedagogikani va o'quvchilarning o'ziga xos rivojlanish xususiyatlarini chuqur tushunishga asoslangan kompleks qobiliyatni o'z ichiga oladi. Tez texnologik taraqqiyot va rivojlanayotgan talaba ehtiyojlari bilan shakllangan zamonaviy ta'lim landshaftida ushbu kompetentsiyani rivojlantirish an'anaviy, ma'ruzaga asoslangan ta'lim modellaridan tashqariga chiqishni talab qiladi. Muayyan, maqsadga yo'naltirilgan texnologiyalarning integratsiyasi endi ixtiyoriy takomillashtirish emas, balki 21-asrda fikrlaydigan, moslasha oladigan va musiqiy mashg'ulotlarni rivojlantirishga qodir bo'lgan o'qituvchilarni tayyorlash uchun asosiy zaruratdir. Ushbu jurnalda bo'lajak musiqa o'qituvchilarining uslubiy kompetentsiyasini rivojlantirish uchun texnologiyalar va ularning pedagogik qo'llanilishi spektri, ushbu vositalar musiqa ta'limi metodologiyasi tushunchasi va amaliyotini qanday o'zgartirishi o'rganiladi.

Musiqa ta'limidagi metodik kompetentsiya tushunchasining o'zi sinchkovlik bilan chegaralashni talab qiladi. Bu malakali ijrochi bo'lishning sinonimi emas, garchi ijro mahorati qimmatli komponent hisoblanadi. Aksincha, bu kognitiv va amaliy asos bo'lib, o'qituvchiga musiqiy bilim va ko'nikmalarni turli yoshdagi va qobiliyatli talabalar uchun samarali o'rganish tajribasiga aylantirish imkonini beradi. Bu kompetentsiya o'quv rejasini rejalashtirish, mos repertuar tanlash, ketma-ket harakatlarni loyihalash, sinf muhitini boshqarish, o'quvchilarning yutuqlarini baholash va o'z o'qitish amaliyoti haqida tanqidiy fikrlashni o'z ichiga oladi. Bu

musiqa pedagogikasining nazariy tamoyillari va sinfning dinamik, ko'pincha oldindan aytib bo'lmaydigan haqiqati o'rtasidagi ko'prikdir. Ushbu kompetentsiyaning rivojlanishi o'z-o'zidan tajribaga asoslangan; u amaliyot, kuzatish va fikr-mulohaza yuritish imkoniyatlaridan kelib chiqadi. Aynan mana shu tajriba ehtiyoji doirasida texnologiya o'zining eng kuchli qo'llanilishini topadi, u ilgari universitet o'quv dasturi doirasida mavjud bo'lmagan simulyatsiya, kengaytirilgan va tahlil qilingan tajribalarni taklif etadi.

Uslubiy rivojlanishga eng muhim texnologik hissalaridan biri video tahlil dasturlari va platformalaridan foydalanishdir. O'ziga xos va ustoz o'qituvchilarga tegishli bo'lgan o'quv epizodlarini yozib olish, ko'rib chiqish va tahlil qilish imkoniyati o'qitish va o'qitish jarayoniga mislsiz darcha beradi. Bo'lajak o'qituvchilar ko'pincha sinfni boshqarish, so'roq qilish usullari yoki xatolarni tuzatish kabi tushunchalarni nazariy tushunishga ega bo'lishadi, lekin bu tushunchalarni amalda ko'rish va eng muhimi, to'xtatib turish, orqaga qaytarish va muayyan daqiqalarni izohlash qobiliyati bu tushunchani mustahkamlaydi. Vaqt tamg'asi bilan izohlash imkonini beruvchi dasturiy vositalar universitet o'qituvchilari va tengdoshlariga juda aniq, kontekstli fikr-mulohazalarni taqdim etish imkonini beradi. O'qituvchi talaba o'z darsining aniq o'ttiz ikkinchi qismiga yo'naltirilishi mumkin, ularning xor ijrosidagi og'zaki bo'lmagan muloqotini yoki ritm bilan kurashayotgan talabaga bergan savolining o'ziga xos iborasini tahlil qilish. Bundan tashqari, turli xil kontekstlarda - boshlang'ich umumiy musiqa, ikkinchi darajali guruh, xususiy cholg'u o'rgatish bo'yicha namunalari musiqa o'rgatishning izohli video kutubxonalarini o'z ichiga olgan platformalar qiyosiy tahlil qilish uchun boy resurs beradi. Kelajakdagi o'qituvchilar turli mutaxassislarining improvizatsiyani joriy etish yoki murakkab ohangdor parchani o'rgatish kabi o'xshash pedagogik muammolarga qanday yondashishlarini kuzatish orqali yanada nozik uslubiy repertuarni ishlab chiqishlari mumkin. Bu o'rganishni mavhumdan konkretga o'tkazadi, bu o'quvchilarga o'qitish san'atini uning tarkibiy

qismi, kuzatilishi mumkin bo'lgan ko'nikmalarga aylantirish imkonini beradi.

Video tahlili bilan chambarchas bog'liqlik simulyatsiya texnologiyalarining paydo bo'lishi bo'lib, ular jonli sinfning yuqori bosimsiz uslubiy qarorlar qabul qilish amaliyoti uchun boshqariladigan muhitni taklif qiladi. Musiqa uchun to'liq virtual reallik sinflari hali ham paydo bo'layotgan bo'lsa-da, bo'lajak o'qituvchi virtual talabalar bilan muloqot qilishi mumkin bo'lgan murakkab kompyuterga asoslangan simulyatsiyalar mavjud. O'ziga xos xususiyatlar va odatiy o'rganish xatti-harakatlari bilan dasturlashtirilgan bu avatarlar, ajratilmagan violonçelchi, vaqtni o'tkazib yuborgan perkussiyachi yoki yakkaxon qo'shiq kuylashdan xavotirlangan vokalchi kabi stsenariylarni taqdim etadi. Treningdagi o'qituvchi o'z javobini har biri virtual talaba va sinfning turli reaksiyasini keltirib chiqaradigan bir qator uslubiy variantlardan tanlashi kerak. Bu jarayon o'quvchini o'qitishda sabab va oqibat haqida tanqidiy fikr yuritishga, pedagogik nazariyalarni real vaqt rejimida qo'llashga va o'z uslubiy tanlovining oqibatlarini xavfsiz makonda boshdan kechirishga majbur qiladi. Sinfni boshqarishdan tashqari, simulyatsiya dasturidan darsni rejalashtirish mashqlari uchun foydalanish mumkin, bunda talabalar bir qator harakatlarni raqamli ravishda yig'ishlari, integratsiyalashgan ma'lumotlar bazasidan repertuar tanlashlari va har bir segment uchun vaqt ajratishlari, ularning taklif qilingan rejasining pedagogik asoslari va moddiy-texnik asoslari haqida fikr-mulohazalarni olishlari kerak. Bunday simulyatsiyalar uslubiy kompetentsiyaning oldindan ko'rish va rejalashtirish o'lchovlarini yaratadi.

Musiqa ijrochiligi sohasining o'zi texnologiya tomonidan chuqur o'zgartirildi va bu vositalar musiqa o'qituvchisi metodikasining texnik, diagnostik jihatini ishlab chiqish uchun ajralmas hisoblanadi. Audacity, GarageBand kabi raqamli audio ish stantsiyalari (DAWs) yoki Pro Tools kabi professional platformalar o'qitish va o'rganish uchun kuchli vositadir. Bo'lajak musiqa o'qituvchisi talabaning ijrosini yozib olish uchun DAW dasturidan foydalanishi, so'ngra intonatsiya, ritm yoki dinamika bilan bog'liq muammolarni aniqlash uchun to'lqin shakli va balandligi konturini vizual tahlil qilishi mumkin. Ushbu ob'ektiv

ma'lumotlar tuzatishni dalillarga asoslangan tashxisni sub'ektiv tinglashdan, muhim uslubiy mahoratdan tashqariga olib chiqadi. Xuddi shunday, dasturiy ta'minotga asoslangan amaliyot vositalari va qo'shimchalar o'qituvchilarga o'z talabalari uchun moslashtirilgan amaliy materiallarni yaratishga imkon beradi. Misol uchun, bo'lajak o'qituvchi texnik mashq yaratish uchun Sibelius yoki Finale kabi nota dasturlaridan foydalanishi, qiyin o'quvchi uchun orkestr asaridan qiyin parchani sekinlashtirishi yoki improvizatsiya amaliyoti uchun ma'lum bir uslubda orqa trek yaratishi mumkin. Ushbu vositalardan uslubiy jihatdan foydalanishni o'rganish nafaqat ularning qanday ishlashini, balki o'quvchilarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun ularni qachon va nima uchun qo'llashni tushunishni anglatadi va shu bilan instrumental yoki vokal ta'limga talabalarga yo'naltirilgan yondashuvni rivojlantiradi.

Internet va bulutga asoslangan platformalar musiqa sinfining devorlarini buzdi, kelajakdagi o'qituvchilarga global miqyosda uslubiy modellar va hamkorlik imkoniyatlarini taqdim etdi. Onlayn professional o'quv jamoalari (PLC), musiqiy ta'limga bag'ishlangan ijtimoiy media guruhlari, dars rejalari va o'quv materiallari omborlari doimiy ravishda uslubiy g'oyalar oqimini taklif qiladi. Biroq, kompetentsiyaning rivojlanishi passiv iste'molda emas, balki tanqidiy ishtirokdadir. Pedagog o'qituvchilarining asosiy pedagogik vazifasi bo'lajak o'qituvchilarga ushbu onlayn resurslarni kurasiyalash, baholash va moslashtirishda yo'l-yo'riq ko'rsatishdan iborat. Mashhur veb-saytdan yuklab olingan dars rejasi uning pedagogik moslashuvi, madaniy aloqadorligi va ma'lum bir talabalar populyatsiyasiga mos kelishi uchun tekshirilishi kerak. Bu jarayon metodik kompetentsiyaning asosiy komponenti bo'lgan o'qituvchining tanqidiy mulohazalarini rivojlantiradi. Bundan tashqari, Zoom yoki Microsoft Teams kabi video konferentsiya vositalari masofaviy o'qitish va hamkorlikni ta'minlaydi. Turli joylarda bo'lajak o'qituvchilar guruhi bir bo'limni birgalikda rejalashtirishi, darsning segmentlarini bir-biriga onlayn o'rgatishlari va hamkorlikda mulohaza yuritishlari mumkin. Bu nafaqat metodik mahoratni shakllantiradi, balki ularni zamonaviy ta'lim amaliyotini belgilaydigan

kasbiy hamkorlik turiga ko'niktiradi.

Mobil qurilmalarning ko'payishi musiqa o'qituvchisining uslubiy qo'llanmasiga bevosita qo'shilishi mumkin bo'lgan ko'plab ilovalarning paydo bo'lishiga olib keldi. Tyunerlar, metronomlar va dronlar endi smartfonlarda hamma joyda mavjud, ammo uslubiy kompetentsiya ulardan musiqiylikni bo'g'masdan qanday qilib samarali foydalanishni bilishni o'z ichiga oladi. Bo'lajak o'qituvchilar ushbu vositalarni mashq qilish va mashq qilish tartiblariga muammosiz integratsiyalash uchun metodologiyani qo'llashlari kerak. Ilg'or ilovalar ovozni tahlil qilish, to'lqin shaklini tahrirlash va hatto oddiy yozish va aralashtirish imkonini beradi. Uslubiy jihatdan malakali o'qituvchi talabalar ansamblining ko'p trekli yozuvini yaratish uchun ilovadan foydalanishi mumkin, bu esa talabalarga muvozanatni eshitish va auditoriya nuqtai nazaridan uyg'unlashish imkonini beradi, bu kuchli aks ettirish vositasi. Bundan tashqari, o'yin musiqa nazariyasi va eshitish ko'nikmalarini o'rgatish uchun ilovalar tabaqalashtirilgan o'qitish uchun uslubiy jihatdan qo'llanilishi mumkin, bu esa o'qituvchi kichik guruhlar bilan ishlaganda turli malaka darajalaridagi talabalar uchun qiziqarli amaliyotni ta'minlaydi. Kompetentsiya o'quv maqsadi uchun to'g'ri vositani tanlashda va uni shunchaki chalg'ituvchi sifatida ishlatishdan ko'ra, uni pedagogik jihatdan darsning tuzilishiga kiritishdan iborat.

Asosiy e'tibor ta'lim texnologiyalariga qaratilgan bo'lsa-da, metodik kompetentsiyani keng qamrovli rivojlantirishda Ta'limni boshqarish tizimlari (LMS) va raqamli portfollarning rolini hal qilish juda muhimdir. Canvas yoki Moodle kabi LMS o'qituvchilar ta'limi dasturining tashkiliy asosi bo'lib xizmat qiladi. Aynan shu yerda o'qishlar, muhokamalar va multimedia resurslari orqali nazariy asoslar yaratiladi. Lekin eng muhimi, uni samarali uslubiy amaliyotni modellashtirish uchun tuzilishi mumkin. Yaxshi mo'ljallangan kurs sayti bo'lajak o'qituvchi o'z sinfini qanday tashkil qilishini aks ettiradi, aniq harakatlar ketma-ketligi, o'rnatilgan media va hamkorlikda ishlash uchun joylar. Videolarni o'qitish yoki tengdoshlarning fikr-mulohazalari haqida fikr yuritish uchun munozara forumlaridan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarni hamkorlikda izlanish madaniyatiga, asosiy uslubiy pozitsiyaga o'rgatadi. LMSni to'ldiruvchi raqamli

portfel kompetentsiyani sintez qilish va namoyish qilish texnologiyasidir. Trening davomida talabalar raqamli portfelda artefaktlarni to'plashlari mumkin - dars rejalari, o'qitishning video yozuvlari, talabalar ishi tahlillari, aks ettiruvchi jurnallar. Ushbu portfelni tuzish jarayoni metabolizmi majbur qiladi, bo'lajak o'qituvchidan o'zining o'sib borayotgan uslubiy falsafasini ifodalashni, o'z vakolatlarini aniq misollar bilan isbotlashni va vaqt o'tishi bilan o'zlarining kasbiy rivojlanishini kuzatishni talab qiladi. Ushbu sintez akti, ehtimol, uslubiy kompetentsiyaning yakuniy ifodasi bo'lib, nafaqat samarali harakat qilish, balki ushbu harakatlar asosidagi tamoyillarni tushunish va tushuntirish qobiliyatini ham ifodalaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, bo'lajak musiqa o'qituvchilarida uslubiy kompetentsiyani shakllantirishga intilish zamonaviy texnologiyalarni puxta o'ylangan integratsiyalashuv orqali chuqur boyidi va o'zgartirildi. Bu vositalar shunchaki kontentni yetkazib berish uchun yordamchi vosita emas; ular pedagogik jarayonning faol agentlaridir. Video tahlil texnologiyalari professional o'sish uchun zarur bo'lgan aks ettiruvchi va analitik ko'zni rivojlantiradi. Simulyatsiya dasturi qaror qabul qilish va aralashuv ko'nikmalarini rivojlantirish uchun muhim sinov muhitini ta'minlaydi. Raqamli audio va mobil texnologiyalar o'qituvchini tabaqalashtirilgan va o'quvchilarga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlovchi kuchli diagnostika va o'qitish imkoniyatlari bilan jihozlaydi. Onlayn platformalar va hamkorlik vositalari global istiqbolni va professional almashish va tanqidiy baholash odatini rivojlantiradi. Va nihoyat, ta'limni boshqarish tizimlari va raqamli portfellar butun rivojlanish sayohatini tashkil qilish, hujjatlashtirish va sintez qilish uchun tizimli asosni ta'minlaydi. Maqsad texnologiyani o'z oldiga qo'yadigan o'qituvchilarni etishtirish emas, balki musiqachilarning keyingi avlodini ilhomlantirish, o'qitish va kuchaytirish uchun mavjud vositalarning to'liq spektridan strategik va pedagogik jihatdan foydalana oladigan uslubiy jihatdan malakali mutaxassislarni etishtirishdir. Musiqa ta'limining kelajagi bizning ushbu texnologiyalarni tashqi qo'shimchalar sifatida emas,

balki o'qituvchilarni tayyorlashning keng qamrovli, tajribali va aks ettiruvchi paradigmasining ajralmas tarkibiy qismlari sifatida kiritish qobiliyatiga bog'liq.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ro'zimurodov, I. (2024). BO 'LAJAK MUSIQA O 'QITUVCHISINING CHOLG'U MUSIQASI IJRO MAHORATINI SAMARALI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK SHARTLARI. Nordic-Press, 3(0003).
2. Ibragimova, X. (2024). BO 'LAJAK MUSIQA O 'QITUVCHILARIDA MUSIQIY-RITMIK KOMPETENSIYALARNI TAKOMILLASHTIRISHDA G 'ARB AMALIYOTCHI OLIMLARI QARASHLARI. Nordic-Press, 5(0005).
3. Karimov, I. (2024). BO 'LAJAK MUSIQA O 'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI TAKOMILLASHTIRISHDA METODIK YONDASHUVLAR. Nordic-Press, 5(0005).
4. Panjiyev, Q. (2024). BO 'LAJAK MUSIQA O 'QITUVCHILARI KASBIY TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI. Nordic-Press, 3(0003).
5. Mamasalievich, K. N., & Odiljonovna, K. Z. (2023). UNIVERSITET TALABALARINING MUSTAQIL ISHINI TASHKIL ETISHGA INNOVATION YONDASHUVLAR. Science and innovation, 2(Special Issue 14), 714-718.
6. Asqarova, S. M. "THE USE OF MUSICAL GAMES IN MUSIC LESSONS AND EXTRACURRICULAR ACTIVITIES AND THEIR SIGNIFICANCE."Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.11 (2023): 908-911.
7. Ибраева, К. Е., and С. М. Аскарова. "ИНСТРУМЕНТАЛЬНОЕ ИСПОЛНИТЕЛЬСТВО КАК ВИД ХУДОЖЕСТВЕННО-ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ."Oriental Art and Culture 4.2 (2023): 578-586.
8. Askarova, S. "DISTINCTIVE FEATURES OF PERFORMING MUSICAL RHYTHMIC MOVEMENTS IN MUSIC LESSONS."Web of Teachers: Inderscience Research 3.5 (2025): 396-400.
9. Asqarova, S. "Education The Effectiveness Of Carrying Didactic Games."American Journal of Pedagogical and Educational Research 25 (2024): 53-56.
10. Qobilova, E. "Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida metodik kompetentlikni rivojlantirish."Qo 'qon DPI. Ilmiy xabarlar (2024).
11. Akhmedovich, Turdiyev Shavkat. "Exploring the Rich Heritage of Uzbek Folk Music an Ethnomusicological Journey."American Journal of Pedagogical and Educational Research 25 (2024): 57-62.
12. Sabirovna, Rasulova Saida. "LEARNING PROCESSES IN THE ART OF MUSIC."INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036 12.10 (2023): 177-184.
13. Shodiyeva, G., and S. Ismatova. "O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA SO'Z TURKUMLARI MASALASI."Eurasian Journal of Academic Research 2.7 (2022): 103-105.
14. Shavkatovna, Djumaboeva Muqaddas. "COMPOSER ANTONIN DVORZHAK ORIGINAL STYLE OF MUSICAL WORKS."INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036 11.03 (2022): 116-121.
15. Madaminovich, Fozilov Qahramon. "METHODS OF INCREASING THE STUDENTS'COMPETENCE THROUGH THE CREATIVITY OF RUSSIAN COMPOSERS IN MUSIC LESSONS."INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036 11.03 (2022): 132-136.
16. Tillahujayev, Orif Tursunovich. "VOKAL SAN'ATIDA PROFESSIONAL IJROGA ERISHISHDA OVOZ IMKONIYATLARIDAN FOYDALANISH TEXNIKASI."Oriental Art and Culture 4.1 (2023): 613-621.

17. Nosirov, Dilmurod Tursinovich. "BUXORO SHASHMAQOMINING ILK KOMPOZITSION ILDIZLARI TARIXI."Oriental Art and Culture 4.3 (2023): 112-118.
18. Imomaliyevich, Boratov Shukurjon. "THE PATH OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF UZBEK FOLK MUSIC CREATIVITY."ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 8.071 11.11 (2022): 57-61.
19. O'ZBEK, Sobirova Z. TURIZM ATAMALARINING, TILIDAGI LEKSIK-SEMANTIK TADQIQI BORASIDAGI QARASHLAR, and MOLODOY ISSLEDOVATEL. "VIZOVI I PERSPEKTIVI.-2020."S. 462 464.